

1994: tulp jaar lang in beeld

Iedereen deed mee en overal gebeurde wel iets. In 1994 werd gevierd dat de tulp vier eeuwen geleden in de Leidse hortus werd geplant. De tulp kreeg binnen en buiten de sector volop aandacht. Dat jaar werd nog eens duidelijk hoe de tulp is verankerd in onze cultuur.

Tekst: Arie Dwarswaard | Fotografie: Rijksmuseum

Een kwart eeuw geleden stond het hele jaar in het teken van de tulp. Onder de titel 400 jaar Tulp werd in 1994 een enorm aantal activiteiten georganiseerd, waarbij de tulp centraal stond. Het project was het resultaat van het toenmalige Internationaal Bloembollen Centrum (IBC) en het Nationaal Bureau voor Toerisme. Samen legden ze in 1993 een stevige basis, waarin veel partijen participeerden. De belangrijkste doelstelling was om bloembollen in het algemeen en de tulp in het bijzonder te promoten in binnen- en buitenland. Dat begon al op 30 september 1993, toen de toenmalige minister van Landbouw Piet Bukman de eerste tulpen in de Hortus botanicus in Leiden plantte. Voorjaar en najaar 1994 stond de tulp opnieuw in de schijnwerpers.

Binnen de sector werden allerlei initiatieven genomen, zoals een wedstrijd voor tentoonstellingen waarbij de meest originele inzending die paste bij het thema als winnaar uit de bus kwam. Ook de toen nog twee belangrijkste bloemencorso's (Bloembollenstreek en Aalsmeer) namen de tulp als uitgangspunt. Voor de meeste exporteurs kwam het project te laat. De voorjaarscatalogi waren in september al gedrukt.

IN ELKE HUISKAMER

Buiten de sector was de belangstelling enorm. Menig museum zag in Tulp 400 aanleiding om een tentoonstelling te

organiseren en in tal van plaatsen werden activiteiten bedacht rond het thema. In Tulp 400 Revue, een gezamenlijke uitgave van IBC en NBT, stonden ze allemaal opgesomd. Niet alleen voor de hand liggende plaatsen als Haarlem en Leiden gingen aan de slag, ook Purmerend, Zandvoort en Noordwijk deden mee. Veel objecten uit museale collecties werden uit de depots gehaald om te laten zien. Zo werden in de bibliotheek van de Universiteit Leiden allerlei boeken tentoongesteld waarin de tulp een prominente plaats had. Het Frans Halsmuseum legde de nadruk op de tulpomanie, waarin de stad Haarlem zo'n belangrijke rol had gespeeld en bij Huys Dever in Lisse ging de kunstenaar JAS aan de slag met een moderne vertaling van de vier eeuwen oude tulp. Keukenhof pakte uit met een expositie van vijftig schilderijen waarop tulpen te zien waren.

Indrukwekkend was de grote overzichtstentoonstelling die van 8 oktober tot 8 november 1994 in de Nieuwe Kerk in Amsterdam werd gehouden onder de titel De tulp en de kunst. Deze expositie maakte meer dan duidelijk hoe de tulp in vier eeuwen tijd zijn plaats had veroverd in de Nederlandse cultuur. Niet alleen de teelt had zich hier gevestigd, maar kunstenaars gebruikten de bloem in zeer uiteenlopende objecten. Kosten noch moeite werden gespaard om die variatie in de Nieuwe Kerk te laten zien. Natuurlijk waren er de bloemstillevens uit de Gouden Eeuw, maar wat te denken van een gedecoreerd plafond uit Arnhem, een kazuifel, een beddengordijn en een stofomslag van een bijbeltje? Allemaal objecten waarop een of meer tulpen waren afgebeeld. Hoewel de tulp via Turkije in ons land terecht was gekomen, was de bloem uitgegroeid tot een object dat in elke Nederlandse huiskamer wel ergens in terug was te vinden. Welk effect 400 jaar Tulp had op de bloembollensector is lastig na te gaan. Wel wordt sindsdien nog meer dan in het verleden benadrukt dat je voor de tulp in al zijn facetten toch echt in Nederland moet zijn. De populariteit van de bloem is in ieder geval niet afgenomen, maar juist sterk gegroeid. Met 11.000 ha tulpen en 2,5 miljard bloemen kan niemand meer om deze genaturaliseerde vreemdeling heen.

Ooit belicht vanuit drie invalshoeken de brede geschiedenis van de bloembollensector:

- Wat gebeurde er 25, 50, 75 of 100 jaar geleden?
- Een bijzonder boek uit de KAVB-bibliotheek.
- Een uitvinding die de sector sterk heeft beïnvloed.